

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 228/08-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť V. G., M., zastúpenej advokátom JUDr. V. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000 na neverejnom zasadnutí 16. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000 p o r u š i l základné právo V. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. V. G. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat' tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania V. G. v sume 6 734 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťštyri slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. V. K., M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 228/08 z 3. júla 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť V. G., M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. V. K., M., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000. Sťažovateľka svoju sťažnosť doplnila podaniami doručenými ústavnému súdu 19. a 30. júna 2008.

Z podaní sťažovateľky vyplýva, že v roku 2000 začalo okresným súdom konanie o dedičstve po poručiťovi Š. G., zomrelom 1. augusta 1929 (ďalej len „poručiť“), predmetom ktorého bol jeho novoobjavený majetok. Predmetné konanie je vedené pod sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000. Prerokovaním uvedeného dedičstva bol poverený

súdny komisár JUDr. J. E. (ďalej len „súdny komisár“). Sťažovateľka je účastníčkou tohto konania, ktoré do dňa spisania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené.

Počas doby trvania tohto konania sa sťažovateľka *„neustále stretávala s tým, že porušovateľ (okresný súd, pozn.) základného práva vydával nesprávne uznesenia o prejednaní dedičstva, ktoré odvolací súd vždy zrušil a vec vrátil porušovateľovi (okresný súd, pozn.) na ďalšie konanie“*.

Podľa sťažovateľky predmetná vec nebola okresným súdom prerokovaná v primeranej lehote, v dôsledku čoho nemôže užívať majetok, ktorý je predmetom dedičstva (pozemky v urbáriáte).

S ohľadom na uvedené bol podľa sťažovateľky *«porušený aj čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a to najmä v nadväznosti na logický výklad vety „Dedenie sa zaručuje“ (aj vzhľadom na ust. čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – konanie porušovateľa porušilo moje právo na ochranu majetku a moje právo na pokojné užívanie majetku fyzickej osoby – vlastníka, t. j. dediča poručiťľa, vzhľadom na znenie ust. § 460 Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení – „Dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťľa)“»*.

V záujme ochrany v sťažnosti označených práv sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní z 27. marca 2007 adresovanú ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá bola následne postúpená predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu odpovedal na túto sťažnosť prípisom z 30. mája 2007, v ktorom konštatoval existenciu prietahov v predmetnom konaní spôsobených *„konajúcim súdom a notármi pôsobiacimi ako súdni komisári“*.

Sťažovateľka vzhľadom na uvedené navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/200, Dnot 363/2000 porušil jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby v predmetnej veci

konan, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd podaním sp. zn. 1SprS 251/08 zo 4. septembra 2008 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho prerokovania predmetnej veci, a vo vzťahu k dôvodom podanej sťažnosti uviedol: *„Podľa vyjadrenia notára JUDr. J. Ě., ktorý je vo veci činný ako súdny komisár, od jeho poverenia vo veci ako súdneho komisára vo veci bolo nepretržite konané, boli uskutočnené pojednávania a zisťované podklady pre rozhodnutie vo veci.*

Podľa vyjadrenia konajúcej sudkyne bola dĺžka konania ovplyvnená nečinnosťou zo strany dedičov, respektíve ich právnych nástupcov. Bolo potrebné odstraňovať vady návrhu na dodatočné dedičské konanie, dochádzalo k neúčasti na pojednávaniach, k vzájomným rodinným rozporom, čo vyústilo v konfliktné situácie. Účastníci sami spôsobili prieťahy svojim konaním, respektíve nekonaním. Účastníci mali problémy už s doplnením návrhu na začatie konania. Konanie bolo zastavené a po opravnom prostriedku a zmene právnej úpravy sa ďalej konalo. Následná výzva bola smerovaná na ustálenie predmetu konania. Okrem toho v priebehu konania boli problémy s doručovaním. Zásielky sa doručovali opätovne. Posledné uznesenie neprevzal S. G. s tým, že je neznámy a J. G., ktorý zomrel. Táto situácia vyplýva aj z toho, že sa prejednáva dedičstvo po poručiteľovi, ktorý zomrel v roku 1929. Po viacerých pojednávaniach bolo konanie ukončené návrhom uznesenia zo dňa 31. 3. 2008. Uznesenie bolo opätovne vracané súdnemu komisárovi. Konanie tak bolo ukončené až uznesením zo dňa 18. 6. 2008.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že v konaní nedošlo k prieťahom, ktoré by boli spôsobené Okresným súdom Žilina. Celé konanie je poznačené tým, že sa prejednáva dedičstvo po poručiteľovi, ktorý zomrel ešte v roku 1929. Z toho vyplýva okruh účastníkov a následné problémy s doručovaním, nakoľko v priebehu konania niektorí z účastníkov konania zomreli. Ďalším účastníkom je problém doručiť, nakoľko ich adresa pobytu je neznáma. Dĺžka súdneho konania bola spôsobená tiež nečinnosťou zo strany dedičov, ktorí nereagovali na výzvy, nedopĺňali potrebné podklady a podali neurčitý návrh na dodatočné prejednanie dedičstva. Zo strany súdneho komisára došlo k určitým prieťahom tiež z toho dôvodu, že neakceptoval pokyny konajúcej sudkyne na prepracovanie

uznesenia, a toto mu muselo byť viackrát vrátené. Vo vzťahu k Okresnému súdu Žilina teda považujem podanú ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.“

K uvedenému vyjadreniu okresného súdu v podaní z 18. septembra 2008 zaujala stanovisko aj sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Vo svojom stanovisku okrem iného uviedla: *„Podľa ust. § 175zb OSP súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prietahy v súdnom konaní. Takýto úkon je úkonom súdu a má povahu operatívneho, neformálne prijatého opatrenia, a je preto v dispozícii súdu, čím je daná zodpovednosť súdu za efektívny postup v dedičskom konaní (čo Ústavný súd vyslovil aj v odôvodneniach svojich Nálezov IV. ÚS 73/04 z 19. 05. 2004 a III. ÚS 47/2000 z 11. 10. 2000). Účastníkovi konania zákon nepriznáva oprávnenie podať žiadosť o odňatie veci notárovi, účastník je oprávnený podať sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi súdu, čo som aj urobila. Nie je podľa môjho názoru preto pravdivé tvrdenie, že zo strany konajúceho súdu k prietahom nedošlo, nakoľko riadenie priebehu konania je v dispozícii súdu. Čo sa týka tvrdenia o nečinnosti dedičov, nečinný bol len jeden z dedičov a jeho právny zástupca, čo však nemôže byť na ujmu ostatných dedičov (aj vzhľadom na možnosť použitia poriadkového opatrenia konajúcim súdom). Toto je uvedené aj v odôvodnení Uznesenia Okresného súdu v Žiline D 2085/2000, Dnot 363/2000 zo dňa 18. 06. 2008 na str. 3 dole (zaslaný spisový materiál z Okresného súdu v Žiline).*

Ja ako účastník konania som nedala žiadnu príčinu k tomu, aby sa dedičské konanie takto neúmerne preťahovalo a považujem za potrebné opätovne poukázať na to, že napádam nielen zbytočné prietahy, ale aj neprimeranú dĺžku konania a orgány verejnej moci, ako som už uviedla vyššie, majú k dispozícii procesné inštitúty smerujúce nielen k odstráneniu prietahov, ale slúžiace aj na zabezpečenie rozhodnutia v primeranej lehote. Pokiaľ sa týka tvrdenia porušovateľa o tom, že súdny komisár neakceptoval pokyny konajúcej sudkyne na prepracovanie uznesenia, a že teda došlo k určitým prietahom len z jeho strany, mám zato, že konanie súdneho komisára je vlastne konaním súdu, čo vyplýva o. i. aj z označenia tejto funkcie, a preto znovu podotýkam, že súd mal možnosť použiť ust. § 175zb OSP tak, ako som uviedla už vyššie.

Vzhľadom na uvedené mám zato, že som priloženými písomnosťami dostatočne

preukázala odôvodnenosť a opodstatnenosť svojej sťažnosti. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

- 4. septembra 2000 bol okresnému súdu doručený návrh M. T. (ďalej aj „navrhovateľka“) na dodatočné prerokovanie dedičstva po poručiťovi zaevidovaný pod sp. zn. NcG 807/2000 (ako jedna z právnych nástupcov nebohej dedičky po poručiťovi bola v tomto návrhu označená sťažovateľka);
- 7. septembra 2000 bol daný pokyn zákonnej sudkyne na vyžiadanie spisu sp. zn. D 435/29, Čd 2311/32 (dedičské konanie po poručiťovi);
- 11. septembra 2000 zaslal okresný súd navrhovateľke výzvu na predloženie originálnej alebo overenej fotokópie úmrtného listu poručiťa;
- 11. októbra 2000 bola predmetná vec zapísaná pod sp. zn. D 2085/2000;
- 12. októbra 2000 vydal okresný súd poverenie súdnemu komisárovi na vykonanie úkonov v predmetnej veci;
- 7. novembra 2000 súdny komisár zaslal výzvu Lesnému spoločenstvu Š., s. r. o., (odpoveď na túto výzvu mu bola doručená 4. decembra 2000);
- 15. januára 2001 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie A. K. (dediča), zastúpeného advokátom;
- 9. januára 2001 bolo nariadené pojednávanie na 23. január 2001, právny zástupca A. K. sa telefonicky ospravedlnil z neúčasti bez uvedenia dôvodu;

- 23. januára 2001 bolo súdnym komisárom odročené pojednávanie na neurčito (do skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 861/98);
- 13. marca 2002 bolo doručené potvrdenie Katastrálneho úradu v Ž., že porúčiteľ nie je vedený ako spoluvlastník nehnuteľnosti na LV č.... v k. ú. Š. (potvrdenie bolo zaslané na základe výzvy z 28. marca 2002);
- 12. marca 2002 podaním z tohto dňa Lesné spoločensvo Š., s. r. o., potvrdilo viaceré skutočnosti týkajúce sa zapísania porúčiteľa v pôvodnom zozname urbáru;
- 15. augusta 2002 bolo nariadené pojednávanie na 30. august 2002, ktoré bolo následne súdnym komisárom odročené na 9. september 2002 za účelom opätovného predvolania neprítomných účastníkov konania, u ktorých bolo doručenie predvolania riadne vykázané;
- 9. septembra 2002 na pojednávaní nedošlo k dohode medzi účastníkmi konania, a preto súdny notár okresnému súdu navrhol, aby potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov (návrh tohto uznesenia bol vyhotovený 16. septembra 2002);
- 23. januára 2003 bol vrátený spis v tejto veci súdnemu komisárovi na doplnenie uznesenia;
- 18. marca 2003 bolo spis vrátený od súdneho komisára späť okresnému súdu bez vykonaných opráv uznesenia;
- 3. apríla 2003 bol spis vrátený späť súdnemu komisárovi za účelom vyčíslenia jeho trov;
- 18. júna 2003 bol spis vrátený späť okresnému súdu s odôvodnením, že *„odmena notára i náhrada hotových výdavkov notára, sú obsiahnuté vo výroku i odôvodnení uznesenia, na tlačivo nie, toto tlačivo spis neobsahuje“*. (Podľa úradného záznamu z 18. júla 2003 bol v tento deň súdny komisár telefonicky upozornený, že trovy v budúcnosti musí vyčísľovať na predpísanom tlačive);
- 16. júla 2003 bol zrealizovaný pokyn z 12. septembra 2002 na doručenie uznesenia okresného súdu z 11. júla 2003, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičských podielov účastníkom konania i súdnemu komisárovi;

- 31. júla 2003 a 1. augusta 2003 boli okresnému súdu doručené odvolania štyroch účastníkov konania;
- 29. septembra 2003 boli podané odvolania zasielané na vyjadrenie zostávajúcim účastníkom konania;
- 6. októbra 2003 až 17. októbra 2003 boli doručené okresnému súdu vyjadrenia účastníkov konania k podaným odvolaniam;
- 19. novembra 2003 okresný súd predložil spis v tejto veci Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) za účelom rozhodnutia o podaných odvolaniach;
- 21. septembra 2004 krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 9 CoD 124/03, ktorým zrušil uznesenie z 11. júla 2003 a vec vrátil na ďalšie konanie, spis bol doručený okresnému súdu späť 27. septembra 2004;
- 29. septembra 2004 bol daný pokyn doručiť uznesenie krajského súdu účastníkom konania a zároveň vrátiť spis súdnemu komisárovi na ďalšie úkony;
- 5. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené oznámenie navrhovateľky o umrtí dediča V. K. (súdnemu komisárovi bolo podanie identického znenia doručené 31. augusta 2005);
- 12. decembra 2005 bolo súdnym komisárom nariadené pojednávanie na 20. december 2005 (predvolanie sa nepodarilo doručiť R. G.);
- 20. decembra 2005 bolo pojednávanie na návrh účastníkov konania odročené na 12. január 2006 za účelom doplnenia okruhu dedičov po zomrelom dedičovi R. G.; súdny komisár výzvou požiadal Katastrálny úrad v Ž. o výpis z pozemkovej knihy a indentifikáciu parciel (podaním z 5. januára 2006 Správa katastra B. odpovedala na túto žiadosť);
- 12. januára 2006 po vykonanom pojednávaní súdny komisár spolu s návrhom uznesenia na zastavenie predmetného dedičského konania spis odstúpil okresnému súdu;
- 21. februára 2006 bol spis vrátený späť súdnemu komisárovi na prepracovanie návrhu uznesenia;
- 8. marca 2006 súdny komisár predložil okresnému súdu nový návrh uznesenia,

- 21. marca 2006 okresný súd uznesením sp. zn. D 2085/2000, Dnot 363/2000 konanie v predmetnej veci zastavil;
- 18. mája 2006 až 5. júna 2006 boli okresnému súdu doručené odvolania proti uvedenému uzneseniu z 21. marca 2006 od štyroch účastníkov konania;
- 5. júna 2006 bol daný pokyn na zistenie pobytu S. G. (odpoveď okresnému súdu doručená 4. júla 2006), následne po doručení zásielky tomuto účastníkovi konania mal byť spis v predmetnej veci doručený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach;
- 27. júla 2006 bol spis predložený krajskému súdu;
- 13. apríla 2007 krajský súd uznesením sp. zn. CoD/86/2006 zrušil uznesenie okresného súdu z 21. marca 2006 a vec vrátil na ďalšie konanie, spis bol okresnému súdu doručený 20. apríla 2007;
- 6. júna 2007 okresný súd uznesením vyzval navrhovateľku na odstránenie väd podania v lehote 60 dní od jej doručenia pod hrozbou odmietnutia podania a súčasne dal pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania;
- 22. októbra 2007 žiadosť navrhovateľky okresnému súdu o predĺženie lehoty na predloženie doplňujúcich dokladov;
- 22. októbra 2007 boli požadované doklady predložené navrhovateľkou;
- 12. decembra 2007 bolo nariadené pojednávanie na 7. január 2008;
- 7. januára 2008 sa uskutočnilo pojednávanie;
- 17. marca 2008 bolo pojednávanie odročené na základe žiadosti M. C. za účelom zabezpečenia splnomocnení od dedičov po nebohom účastníkovi konania M. G. na 31. marec 2008, ako aj za účelom opätovného predvolania A. K. a jeho právneho zástupcu pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty;
- 31. marca 2008 sa konalo pojednávanie;
- 9. apríla 2008 súdny komisár doručil spis spolu s návrhom na potvrdenie nadobudnutia dedičstva podľa dedičských podielov okresnému súdu;
- 15. apríla 2008 bol spis opätovne vrátený súdnemu komisárovi s tým, aby dôsledne rešpektoval zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločstvách v znení neskorších predpisov;

- 7. mája 2008 bol spis vrátený od súdneho komisára;
- 13. mája 2008 bol spis vrátený späť súdnemu komisárovi, aby postupoval v súlade s pokynmi zákonnej sudkyne a s poznámkou „*odôvodniť uznesenie nemožno tvrdeniami*“;
- 27. mája 2008 bol súdnym komisárom spis následne vrátený okresnému súdu;
- 10. júna 2008 bol spísaný úradný záznam o telefonickom rozhovore zákonnej sudkyne so súdnym komisárom, podľa ktorého tento „*zobral na vedomie pripomienky zákonnej sudkyne, dňa 11. 6. si spis prevezme za účelom prepracovania návrhu uznesenia (odôvodnenie) a spis predloží 17. 6. zákonnej sudkyňi*“;
- 17. júna 2008 bol spis vrátený od súdneho komisára spolu s návrhom uznesenia;
- 18. júna 2008 okresný súd v predmetnej veci rozhodol uznesením, ktoré bolo následne doručované účastníkom konania (nepodarilo sa ho doručiť štyrom účastníkom konania);
- 5. augusta 2008 bola okresným súdom zaslaná výzva na zistenie pobytu dvoch dedičov - účastníkov konania.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (m. m. III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A.) Predmetom posúdenia v tejto veci je dedičské konanie, ktoré sa osobitne nelíši od obdobných konaní tohto druhu. Z vyjadrení sťažovateľky, okresného súdu ani z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Na skutkovú zložitost' tejto veci má v doterajšom priebehu konania podľa ústavného súdu vplyv aj vysoký počet účastníkov tohto konania, ktorých počet bol v priebehu konania zvýšený o právnych nástupcov po troch zomrelých dedičoch. Okresný súd bol v priebehu konania v dôsledku neprevzatia jeho zásielok nútený zisťovať miesta pobytu viacerých účastníkov konania a taktiež zisťovať okruh majetku patriaceho do dedičstva po poručiťovi. Spomínaná skutková zložitost' veci však nemôže ospravedlniť obdobia nečinnosti okresného súdu v tomto konaní a ani jeho neefektívny postup.

B.) Pri hodnotení podľa druhého kritéria, ústavný súd v správaní sťažovateľky nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by mohli byť pri jeho rozhodovaní zohľadnené na jej ťarchu a v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C.) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietáhom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi

možno spôsobiť zbytočné priet'ahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00).

V postupe súdneho komisára povereného okresným súdom vykonaním potrebných úkonov v uvedenej dedičskej veci možno zistiť obdobia, keď sa v konaní riadne nepokračovalo bez toho, aby ďalšiemu postupu vo veci bránila zákonná prekážka. Žiaden procesný úkon nebol v tejto veci vykonaný počas obdobia trvajúceho viac ako päť mesiacov (od 13. marca 2002, keď bola súdnemu komisárovi doručená odpoveď na jeho výzvu od Správy katastra Bytča, do 15. augusta 2002, keď bolo súdnym komisárom nariadené pojednávanie v tejto veci). Taktiež obdobie trvajúce od 22. novembra 2004, keď bol spis v tejto veci vrátený súdnemu komisárovi na ďalšie konanie, až do 12. decembra 2005, keď bolo súdnym komisárom nariadené pojednávanie, t. j. viac ako jeden rok, bolo uvedené konanie opätovne poznačené nečinnosťou. Nečinnosť súdneho komisára v označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen nekonaním príslušného súdu, ale aj nesprávnou (neefektívnou) činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa na súd obrátil (II. ÚS 2/01).

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie poznačené aj neefektívnou činnosťou súdneho komisára a okresného súdu. O uvedenej neefektívnej činnosti v tomto konaní svedčí aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 CoD 124/03 z 21. septembra 2004, ktorým bolo uznesenie okresného súdu č. k. D 2085/2000-51 z 11. júla 2003 zrušené ako predčasne vydané a nepreskúmateľné a vec bola vrátená späť na ďalšie konanie. O zrušení tohto uznesenia krajský súd rozhodol preto, že v ňom okrem iného neboli vyriešené ani dve základné otázky nevyhnuté pre vydanie rozhodnutia v dedičskom konaní, a to otázka predmetu dedenia, resp. majetku patriaceho do dedičstva po poručiteľovi, ako ani otázka okruhu dedičov po poručiteľovi.

Neefektívnu činnosť okresného súdu v tomto konaní možno preukázať aj ďalším uznesením krajského súdu sp. zn. 9 CoD 86/2006 z 13. apríla 2007, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu z 21. marca 2006. Krajský súd v tomto uznesení konštatoval: „*Súd prvého stupňa predmetné závery, ani pokyny (intencie) odvolacieho súdu (ide o pokyny krajského súdu uložené okresnému súdu v uznesení krajského súdu z 21. septembra 2004, pozn.) nerešpektoval. Z uvedeného je zrejmé, že posudzované rozhodnutie, hoci aktuálne ide o zastavujúce uznesenie, v podstate trpí všetkými vadami a nedostatkami, ktoré viedli k zrušeniu už prvotného uznesenia vo veci samej.*“.

Okresný súd i súdny komisár v predmetnom konaní musia zabezpečiť súčinnosť všetkých účastníkov konania, čo aj v tomto prípade vzhľadom na ich vysoký počet nie je úloha jednoduchá. Napriek tejto skutočnosti s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku tohto konania, ktoré ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu trvalo už viac ako sedem rokov a dva mesiace, možno podľa ústavného súdu konštatovať, že okresný súd mohol svojim sústredenejším a hlavne dôraznejším postupom v konaní (napr. využitím poriadkových opatrení) zabezpečiť rýchlejší postup v konaní smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na obdobia, keď bol okresný súd nútený opakovane zasielať súdnemu komisárovi spis v tejto veci na prepracovanie návrhu uznesenia v dôsledku nerešpektovania jeho pokynov súdnym komisárom (obdobie od doručenia spisu okresnému súdu od súdneho komisára 17. septembra 2002 až do vrátenia spisu okresnému súdu 18. júna 2003 trvajúce viac ako deväť mesiacov, ako aj obdobie od doručenia spisu okresnému súdu súdnym komisárom 9. apríla 2008 do vrátenia spisu okresnému súdu 17. júna 2008, t. j. viac ako dva mesiace).

Uvedený postup okresného súdu z hľadiska základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za ústavne akceptovateľný.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že dobu predmetného konania vedeného okresným súdom nemožno považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, a ani za primeranú

vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (predovšetkým v súvislosti s vyhotovením a doručením písomného rozhodnutia okresného súdu v predmetnej veci účastníkom konania, ako aj v súvislosti s vykonaním ďalších procesných úkonov, ktoré preň z ďalšieho postupu vo veci vyplynú).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 150 000 Sk z dôvodov uvedených v jej sťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní o uvedenom návrhu a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (predovšetkým povahu predmetu konania a podiel okresného súdu na vzniknutých priet'ahoch) ústavný súd považoval priznanie sumy 60 000 pre s'ťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých s'ťažovateľka namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu 191 Sk.

Ústavný súd právnemu zástupcovi s'ťažovateľky za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (príprava a prevzatie veci, písomné podanie na súde) priznal odmenu spolu v sume 6 352 Sk (2 x 3 176 Sk) vrátane úhrady režijného paušálu v sume 382 Sk (2 x 191 Sk), spolu teda v sume 6 734 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2008